

## Motion till riksdagen 2009/10:Ub567

av Björn Lind m.fl. (s)

# Tillfälligt stopp för etablering av friskolor

## Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en ny skollag som garanterar lika villkor för alla skolor.

## Motivering

Den nuvarande skollagen innebär inte samma villkor för friskolor och kommunala skolor. Ska Sverige få ett sammanhållet skolsystem där utbildningens kvalitet och elevernas behov står i centrum, behöver därför skollagen förändras i enlighet med detta. För oss socialdemokrater är målet en sammanhållen skola där alla elever har rätt till en likvärdig och högkvalitativ utbildning. Det finns en uppenbar risk för en målkonflikt mellan valfrihet och den gemensamma skolan. Om rätten att välja skola bara utnyttjas av de välutbildade eller ett stort antal skolor etableras på etnisk, religiös eller social grund kommer vi på sikt inte längre att ha en gemensam skola. Friskolorna bör inte avskaffas, däremot behöver regelverken förändras.

Politikens roll ska vara att sätta upp tydliga kvalitetskriterier, fördela resurser efter behov och följa upp resultat. Alla skolor oavsett huvudman ska ges samma friheter och skyldigheter, och få garantier för trygga och långsiktiga spelregler. Grundläggande är att alla skolor oavsett huvudman ska vara öppna för alla elever. Alla skolor ska verka under samma skollag, följa samma nationella läroplan, kursplan och betygssystem. Granskning, insyn och kvalitetskrav måste vara likvärdiga för alla skolor.

På så sätt vill vi genomföra en förnyelse av friskolesystemet. Vi menar att kommunerna har en central roll när det gäller att garantera alla barn och unga rätt till god utbildning med hög kvalitet. Kommunernas roll bör därför stärkas även vad gäller elever som går i skolor med annan huvudman. Kommunerna

**Fel! Okänt namn på**

måste ges ett mycket starkare inflytande vid nyetablering av friskolor än vad som gäller i dagens system.

Utvärderingssystem och tillsyn, såväl statlig som kommunal, ska följa samma regler och gälla alla skolor. Fortbildning och utvecklingsarbete ska ske gemensamt och samma regler för sekretess, öppenhet, insyn och meddelarskydd ska gälla i alla skolor oavsett huvudman. Friskolor och kommunala skolor ska kunna åläggas att samarbeta och utväxla relevant information om elever, med bevarad integritet för den enskilde eleven och möjlighet till sekretess. Vi anser också att de nationella kvalitetskraven vid etableringen av nya skolor ska bli tydligare. Det är inte acceptabelt att elever tvingas gå i skolor med undermåliga skollokaler där det exempelvis saknas utegårdar, idrottshallar, bibliotek eller moderna läromedel. Sådana förstärkta krav skulle också bidra till mer rättvisa villkor mellan olika skolor och minska riskerna för att skolor sänker kvaliteten för att tillgodose ägarens krav på ökad avkastning. Skollagen bör också kompletteras med regler som garanterar att alla elever alltid ska ha rätt att gå i en skola nära bostaden. Etablering av nya skolor får inte gå ut över elevernas rätt att gå i en skola nära hemmet.

De senaste åren har en rad fall av genomförda utförsäljningar eller försök till utförsäljningar av kommunala skolor skett i borgerligt styrda kommuner, i flera fall till ett pris långt under marknadsvärdet och med köpare kopplade till den borgerliga majoriteten. Denna utveckling måste hindras. Kommunala skolor ska inte säljas mot föräldrars, lärares och elevers vilja. I den mån avknoppningar beslutats ska de ske öppet, och medborgarnas egendom får aldrig slumpas ut till underpris. De gemensamma resurserna ska inte slösas bort utan används så effektivt som möjligt till en bättre undervisning.

Skolan ska inte vara del av marknadsekonomin. Den är ingen vara som ska säljas på en marknad. Skolan är en del av det vi valt att finansiera gemensamt för att ge alla våra unga en likvärdig chans till utveckling. När de resurser vi gemensamt avsatt för våra barns skola istället går till stora vinstuttag för enskilda aktieägare visar det att regelverket inte fungerar. Vår principiella uppfattning är att offentliga skattemedel avsedda för skolan också ska användas för bästa möjliga kvalitet för våra barn och unga. Vi vill därför utvärdera dagens tillämpning av skolpengsystemet och utreda möjligheten att genom förstärkta kvalitetskrav och skärpta etableringsvillkor säkerställa att de gemensamma resurserna verkligen används för att ge alla barn en bra skola. Att all undervisning vilar på vetenskaplig grund och är icke-konfessionell är också det angeläget, och är någonting som måste förtydligas i den nya skollagen.

Stockholm den 5 oktober 2009

*Björn Lind (s)*

*Alf Eriksson (s)*

*Jennie Nilsson (s)*

*Hans Hoff (s)*